

VRTEC SEŽANA
Jožeta Pahorja 1
SEŽANA

VRTEC SEŽANA, INOVACIJSKI PROJEKT: »OD DOMA V SVET«

v letih 2013-2016

Strokovna konzulentka projekta (ZRSŠ): Marija Sivec

Vodja inovacijskega projekta: Anja Kristan

Vzgojiteljica: Renata Padovan

Povzetek:

V Vrtcu Sežana smo v letu 2013 začeli z izvajanjem inovacijskega projekta »Od doma v svet«. Zaradi svojih preteklih izkušenj in osebnega poznavanja jezika in vsakodnevnega življenja v Italiji sem v okviru IP uvajala italijanski jezik v Vrtcu Sežana, v letih 2013/14, 2014/15 ter najbolj intenzivno v šolskem letu 2015/2016 (najprej z otroki v starosti 3-5 let, nato 4-6 in 5-6 let).

V projekt so bili vključeni vsi otroci (19 otrok, v skupini je bilo 8 otrok, ki jim slovenščina ni materin jezik). Italijanščina je bila tako za vse nov jezik, vključena sta bila tudi dva otroka s posebnimi potrebami. V zadnjem šolskem letu 2015/2016 je osem otrok iz skupine sodelovalo tudi pri uricah italijanščine v popoldanskem času. V tej skupini sem pri uvajanju zgodnjega učenja italijanskega jezika uporabljala metodo Hocus in Lotus, za katero sem se posebej izobraževala in jo je razvila Prof. Traute Teaschner, profesorica na Univerzi La Sapienza v Rimu. Ta jezikovni pristop temelji na raziskavah, na osnovi katerih so bili izdelani tudi materiali. Pri seznanjanju s tujim jezikom v vrtcu mi je bilo pomembno osnovno izhodišče, da gradim na kakovostni nejezikovni in jezikovni komunikaciji: zgledu odraslega, spodbujanju otrokove vključenosti in spodbujanju odzivov otrok. Pomembno se mi je zdelo tudi sodelovanje s starši otrok, zato sem iskala načine, kako jih sproti seznanjati z namenom in potekom projekta, ki ni slonel samo na seznanjanju otrok z italijanskim jezikom, ampak predvsem na ozaveščanju med kulturnosti in večjezičnosti kot vrednote, ki jo skupaj živimo v obmejnem prostoru in v skupini. Pri uvajanju tujega jezika je zelo pomembno, da z otroki najprej vzpostavim dobro in učinkovito komunikacijo ter zaupanje. Razlike med otroki so bile prisotne in treba jih je bilo spoštovati. Nekateri otroci so se zelo hitro začeli izražati v tujem jeziku tudi verbalno, drugi so ostali dlje časa pri neverbalnem izražanju. Tuje besede smo se učili preko različnih spoznavnih poti, neverbalnih odzivov, s ponavljanjem rim, pesmic, besed, zvokov, gibov, simbolov, z razumevanju sporočil, z rajalnimi igrami, saj je učenje jezika uspešnejše, če je vezano na melodijo in ritem. Otroci so besede spoznavali z vsemi čutili.

S sprejemanjem različnosti in pojavljanjem obeh jezikov v dejavnostih in v različnih življenjskih situacijah, pogovorih ob izbranih tematskih slikanicah, ob ustvarjanju svojega lastnega večjezičnega slovarja ter v pogovorih o njihovih izkušnjah, smo tudi ozaveščali bogastvo različnosti, večkulturnosti in drugačnosti. Otroci niso pokazali nobenih zadržkov pri sprejemanju novega /tujega jezika/ in sprejemanju kulturne ali kakšne druge drugačnosti pri vrstnikih ali ljudeh v našem okolju.

V skupino smo povabili goste, ki so pripovedovali pravljice v različnih jezikih, začeli smo tudi sodelovati z Državnim vrtcem Ubalda Vrabca iz Bazovice v Italiji tako, da so si otroci

dopisovali, (med skupinama je potoval nahrbtnik z zvezkom in didaktičnim gradivom), vzgojiteljici pa sva občasno izmenjali obisk v skupini otrok in izvajali dejavnosti v italijanskem in slovenskem jeziku. Ob zaključku šolskega leta smo se družili in sodelovali na skupnem zaključnem srečanju družin iz obeh vrtcev.

Z otroki smo si večkrat ogledali posnetke dejavnosti v italijanskem jeziku in se ob njih pogovarjali, otroci so vedno dajali predloge in sodelovali pri izdelavi gradiv (npr. izdelava knjige, slovar). Otroci so doživljali uspeh ob komunikaciji v drugem jeziku in pri učenju, kar je prispevalo tudi k razvoju njihove samopodobe. Multikulturalnost skupine se je pri tem izkazala za veliko prednost. Napredek sem začutila, ko sem preizkušala pristope pripovedovanja krajših zgodb s kretnjami, preizkušala učinkovitost učenja tujega jezika preko uporabe telesne govorice ter uporabe čutil v neobremenjenem, sproščenem okolju. Otroci so na tak način tuji jezik začutili kot nekaj zanimivega, vabljivega in privlačnega, tudi sami so se začeli igrati z besedami. Ugotovila sem, da so uporabljeni pristopi in motiviranost ob uspehih otrok spodbujali k učenju čisto vse otroke v skupini. Tisti otroci, ki so bili dalj časa vključeni v projekt, so pomagali drugim, spontano se je odvijalo med vrstniško učenje. Pripovedovanje krajših zgodb ob podpori nejezikovne komunikacije se je izkazal kot zelo učinkovit tudi za otroke, ki so bili v skupini novinci, za zadržane otroke, ki se niso radi izpostavljali, za otroke s težavami v govornem razvoju. Ob koncu tretjega leta izvajanja IP se je pojavil spontani govor otrok v italijanskem jeziku, ki so ga začeli otroci (besede, fraze, govorne vzorce) spontano uporabljati v raznih novih situacijah. Ob zaključku projekta so bili otroci večinskega mnenja, da bi z učenjem italijanščine radi nadaljevali. Tudi starši so izrazili veliko zadovoljstvo nad doseženim napredkom svojih otrok in željo po nadaljevanju takšnega načina seznanjanja z italijanščino.

Ključne besede: zgodnje seznanjanje z italijanščino v vrtcu, raziskovanje, metoda Hocus – Lotus, med vrstniško učenje, sodelovanje z otroki v Italiji, sodelovanje s starši in skupno srečanje s starši obeh vrtcev.

Opis projekta v praksi

Otroci so se s pomočjo različnih metod seznanjali z italijanskim jezikom, razvijali so sposobnost sodelovanja in medvrstniško učenje. Spoznali so vrstnike, ki obiskujejo vrtec v Italiji in z njimi sodelovali. Učenje tujega jezika jim je bilo v veselje, tudi starši so izrazili veliko zadovoljstvo nad doseženim napredkom svojih otrok.

Cilji projekta:

sensibilizacija za večjezičnost in medkulturalnost v vrtcu, dobro počutje in aktivna vloga otrok pri učenju.

Raziskovalni vprašani:

Kateri pristopi in metode najbolj učinkovito spodbujajo naklonjenost, participacijo in aktivnost otrok pri učenju tujega jezika?

Kako uvajati osveščanje o drugih kulturah in jezikih v izvedbeni kurikulum vrtca?

Potek dela

Opis faz izpeljave projekta od načrta do rešitve

Iskanje idej, pregledovanje in študij različne literature, pogovori s konzulentom, preizkušanje različnih pristopov in študij metode Hocus-Lotus, pogovori, izmenjava mnenj, pregledovanje posnetkov in dokumentacije s sodelavci, izpeljava idej s sprotim dopolnjevanjem, dokumentiranje, evalvacija.

Podrobnejša izostritev ključnih problemov, katerih rešitev je prispevala k uspešnemu zaključku projekta

Otroci so bili ves čas vključeni v načrtovanje raziskovanja. Dosegli smo, da so se pri seznanjanju tujih besed dobro počutili. Osnovno izhodišče je bilo, da gradimo na kakovostni nejezikovni in jezikovni komunikaciji: zgledu odraslega, spodbujanju otrokove vključenosti in spodbujanju odzivov otrok. Načrtovala in preizkušala sem različne motivacijske in učne spodbude (otrokom sem ponudila na izbiro razne dejavnosti in dodatne spodbude v koticčkih, učne materiale, knjige, lutke, avdio in videoposnetke ...).

Pomembno se mi je zdelo tudi sodelovanje s starši otrok. Poudarek projekta je bil tudi ozaveščanje o med kulturnosti in večjezičnosti kot vrednotah, ki jih skupaj živimo v obmejnem prostoru. Pomembno je bilo tudi sodelovanje z vrtcem v Italiji, skupno druženje in sodelovanje. Projekt je zelo dobro uspel.

Opis in prikaz kazalcev, ki kažejo, v kolikšni meri o doseženi posamezni cilji projekta

Vzgojiteljica in pomočnica sva svoje delo skrbno načrtovali, v skladu s Kurikulumom, v načrtovanje sva vključevali tudi otroke. Ob sami izvedbi projekta sva vključevali vse otroke, tudi otoka s posebnimi potrebami. Upoštevali sva tudi dejstvo, da številnim otrokom slovenščina ni materin jezik. V procesu izvajanja dejavnosti so bile otrokom omogočene različne spoznavne poti in izražanje (ples, izražanje z lutko, ponazarjanje vsebine s kretnjami, sodelovanje otrok pri izdelavi knjige, skupno iskanje rešitev, pripovedovanje, petje). Izvirna je bila rešitev s sodelovanjem zamejskega vrtca in srečevanjem otrok in izmenično izvajanje dejavnosti strokovnih delavk v tujem jeziku v drugem vrtcu .

Ugotovitve in spoznanja

Starši otrok, ki so bili vključeni v projekt, so bili zelo zadovoljni in so izrazili željo, da bi z seznanjanjem z italijanskim jezikom na tak način nadaljevali tudi še potem, ko otroci zapustijo vrtec. Primerjali so učenje tujega jezika na običajen način in so trdili, da so se otroci na tak način raje učili in hitreje napredovali. Izražali so zadovoljstvo in sporočali, da so otroci v projektu veliko pridobili, zaradi sodelovanja z vrtcem v Bazovici pa so razširili tudi svoje izkušnje v medsebojnih odnosih.

Opis posledic izpeljave projekta v okolju

Otroci, ki so bili vključeni v projekt, so pozitivno sprejemali medsebojne različnosti in pojavljanje obeh jezikov znotraj dejavnosti in ob različnih življenjskih situacijah. Pri pogovorih ob izbranih tematskih slikanicah, ob ustvarjanju svojega večjezičnega slovarja, ter v pogovorih o njihovih izkušnjah smo jih ozaveščali o bogastvu različnosti, večkulturnosti in sprejemanju drugačnosti. Otroci niso pokazali nobenih zadržkov pri sprejemanju novega

/tujega jezika oz. sprejemanju kulturne ali kakšne druge drugačnosti pri vrstnikih ali ljudeh v našem okolju. **Projekt je prejel nacionalno jezikovno priznanje 2016 (CMEPIUS).** V oba projekt so bili vključeni tudi drugi člani Vrtca Sežana z različnimi vsebinami.

Širjenje novosti

Kratka predstavitev novosti

Učenje tujega jezika je izziv, otrokom je treba omogočiti prijeten in sproščen prvi stik s tujim jezikom pri čemer igra veliko vlogo ustvarjalnost in prijeto okolje, v katerem se lahko srečajo z jezikom.

Kaj lahko ponudimo drugim?

Med vsemi preizkušenimi pristopi se je kot najuspešnejši izkazal celostni jezikovni pristop učenja tujega jezika preko sprejemanja, pripovedovanja in uprizarjanja krajših zgodb. Pristop spodbuja aktivno učenje otrok v vrtcu, otroci spoznavajo besede preko različnih spoznavnih poti in se učijo jezika tako, da povezujejo neko situacijo z besedami, ki imajo močan čustveni naboj. Ves čas aktivno sodelujejo pri učenju in vsak otrok je tudi junak pripovedovane zgodbe. Zelo pomembno je bilo razviti dobro sodelovanje s starši. Na različne načine smo jih seznanjali s projektom, tudi sami so v njem lahko aktivno sodelovali in ga soustvarjali, zato so se otroci počutili pomembni, kajti starši so jih spoznali iz drugačnega vidika in v drugačnem okolju.

Literatura:

- Teaschner, T. (2002): *L'insegnante magica*: Borla .
- Teaschner, T. (2005) *Il sole è una femmina*: DITI.
- Devjak, T. in Skubic, D. (2009). Izzivi pedagoškega koncepta Reggio Emilia. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
- Maslow, A.H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review* 50(4). Str: 370-96.
- Novak, M. (2009). Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Pinker S.(2010).Jezikovni nagon. Modrijan.
 - Bahovec, E. in drugi (2010). *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Weiss, G. (2007). Vključevanje multikulturnih vsebin v programe dodatnega strokovnega spopolnjevanja učiteljev. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za pedagogiko in andragogiko.